

Oponentský posudek na bakalářskou práci Marty Brzkové „Ohlédnutí – Příběh výtvarníka“

Přestože zde sedím v roli oponenta, přiznávám, že jsem svědkem vzniku této bakalářské práce od jejího počátku. Neovlivňoval jsem její strukturu: moje role se měla omezit na roli konzultanta přepisu, ale ani k tomu (s jednou drobnou výjimkou) nedošlo. Zdůrazňuji tento fakt proto, že mi kolegyně Brzková děkuje v preambuli své práce (mezi jinými) za pomoc či radu. Neradil jsem jí nad rámec svých kantorských povinností, nad rámec toho, kdo Martinu Brzkovou učil přepis z mluvené češtiny do psané.

V případě Václava Sokola je celá věc o to pikantnější, že zhruba před pěti lety vyšel v revue Lidé města s V.S. rozhovor, který byl přepsán s dobrou vůlí špatně a učinil z něj poněkud přitroublého vypravěče, který neumí vyslovit větu bez pomoci jazykových vulgarismů, který neumí větu dořici, který se zalyká v argotu. Václava Sokola jsem osobně poznal až po přečtení nepovedeného rozhovoru s ním. Jeho dikce opravdu není dikcí učitele češtiny, jeho mluvená čeština však není ani jazykem popeláře. Potřeba V.S. mluvit „jak mu zobák narost“ má kořeny v jeho plachosti, v jeho potřebě zvýraznit rozdíl mezi svou „maličností“ a „velikostí“ svého bratra apod.

Upozornil jsem kolegyni Brzkovou na toto jazykové dilema, požádal jsem ji, aby volila psanou podobu Sokolovy zповědi citlivě a nezbavovala ji obecné češtiny jen proto, aby V.S. působil „učeným“ dojmem atd., atd.

Mluvená čeština je přesycená zájmeny, opakováním slov, ukazovacími zájmeny, slovy plevelnými, má mizernou syntax apod. Doslovný přepis z ní činí blábol. Martině Brzkové se povedlo zachovat „atmosféru“ Sokolovy plebejské dikce, aniž by ji zbavila přesnosti sdělení. Chci říct: Martina Brzková odvedla v té části obsahu své bakalářky, které se říká přepis, mimořádně povedený výkon.

Říkám svým studentům, že pracovat ve formátu Oral history, tzn. ve formátu subjektivní interpretace osobních i „veřejných“ dějin, znamená čelit dvěma základním úskalím: a) je důležité vytvořit si ke zповídanému nadstandardní vztah, který se podobá přátelství, b) je ještě důležitější nepodlehnout iluzi, že zповídaný (lépe: vypravěč, váš „přítel“) dovede být, bez ohledu na běžná autokritická prohlášení, sám k sobě do té míry přísný, aby osobní i „veřejné“ dějiny necedil přes své (vždy přirozeně ješitné) ego.

Bod **a**) splnila M.B. beze zbytku, protože kdyby se jí to v případě V.S. nepovedlo, její bakalářská práce by před námi vůbec neležela. Bod **b**) nemusela Martina řešit vůbec: Václav Sokol svede sám sebe umenšovat s takovou bravurou, že úkolem tazatele (v jeho případě) je dodávat mu úsměvem, údivem a zdánlivě naivními otázkami sebevědomí a ujistit ho, že jeho názory a vzpomínky nejsou bezcenné, že mají smysl, váhu a cenu.

Mám-li hodnotit bakalářskou práci Marty Brzkové úzkým měřítkem toho, co jsem se ji pokusil naučit, zaslouží si, abych se pohyboval minimálně okolo 45 bodů. Padesát bodů nenavrhuji docela prostě proto, že hned v úvodním odstavci své práce, v odstavci, který každá komise čte nade vší pochybnost, je hloupá gramatická chyba: nemá být „metodu, kterou jsem k tvorbě práce zvolila...“, ale „metoda, kterou jsem k tvorbě práce zvolila...“

Považuji za skvělé, že vedoucím její práce nebyl „oralista“, ale filosof, který autorku přiměl ke skvělému bonusu, k „Filosofické reflexi umění a kýče u vybraných autorů“, považuji též za velmi dobrou volbu autorky doplnit Sokolovu zповěď kontrapunktem věcného rozhovoru s jeho synovcem, který některé důležité pasáže životopisné zповědi hlavního narátora doplňuje o věcné pointy.

Na závěr chci říct, že způsob jakým kolegyně Brzková svou práci graficky upravila, znamená, že ji její narátor (grafik) do té míry učaroval, že by se styděla ukázat mu šunt: že ji její narátor naučil bezděčně tomu, co je jeho nejvyšší devizou: čistotě a prostotě.

14.10.07

Jan Kašpar